

בש"פ 6213/20 - ארטיוססוחנוב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6213/20

לפני: כבוד השופט א' שטיין

העורר: ארטיוססוחנוב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטה שניתנה ביום 23.8.2020 על ידי בית המשפט המחוזי חיפה (השופט נ' סילמן) במ"ת 24502-06-20

בשם העורר: עו"ד יגאל טרובמן

בשם המשיבה: עו"ד יוסף קנפו

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי חיפה (השופט נ' סילמן) אשר ניתנה ביום 23.8.2020 במ"ת 24502-06-20 ובגדרה דחה בית המשפט את בקשתו של העורר לעיון מחדש בהחלטה לעצורו עד תום ההליכים המשפטיים אשר מתנהלים נגדו בת"פ (מחוזי ח"י) 24467-06-20.

עיקרי כתב האישום והליכים קודמים

2. ביום 10.6.2020 הוגש נגד העורר כתב אישום המונה חמישה פרטי אישום. פרט האישום הראשון מייחס לו חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); פרט האישום השני מייחס לו גרימת פציעה, עבירה לפי סעיף 334 לחוק; פרט האישום השלישי מייחס לו תקיפה הגורמת לחבלה של ממש בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(ג) לחוק; פרט האישום הרביעי מייחס לו תקיפה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות), עבירה לפי סעיף 379 בנסיבות סעיף 382(ב) לחוק; פרט האישום החמישי מייחס לו התעללות בבעלי חיים, עבירה לפי סעיף 2 בצירוף סעיף 17(א) לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994.

3. לפי עובדות כתב האישום, העורר היה בן זוגה של המתלוננת והשניים חיו יחדיו כחמישה חודשים, כאשר בדירתם מתגוררים שני שותפים נוספים. במהלך חודשים ינואר ועד מאי 2020, נהג העורר לתקוף את המתלוננת שלא כדין בהזדמנויות שונות בכך שסטר לה בפניה ובחלק מהמקרים גרם לה לחבלות של ממש. ביום 18.4.2020, בסמוך לשעה 14:00, תקף העורר את המתלוננת בראשה ובגבה, דחף אותה בכוח החוצה מדירתם והשליך את חפציה אל מחוץ לדירה. בהמשך, העורר זרק מטה את החתול של המתלוננת מחלון הדירה, שבקומה השלישית. באותו מועד, תקף העורר את אחד השותפים הנוספים לדירה (להלן: השותף) במכת אגרוף בפניו וגרם לו להמטומה בעין וחתך בגבה, אשר הודבק בבית החולים. ביום 30.5.2020 התעורר ויכוח בין העורר לבין המתלוננת על רקע חשדו של העורר כי המתלוננת שוחחה בטלפון עם גבר אחר. העורר הלם באמצעות אגרוף בפניה ובראשה של המתלוננת, ובעוד המתלוננת חבולה, הוציא אותה העורר בכוח מהדירה למסדרון הבניין שם התמוטטה. כתוצאה מכך, נגרמו למתלוננת חבלות הכוללות שברים חמורים בארובת עין שמאל, שברים באף, המטומות וחתך בשפה העליונה, שנתפר בבית החולים. ביום 30.5.2020 נעצר העורר.

4. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו מכוח סעיף 21 לחוק המעצרים. בבקשה נטען כי בידי המדינה ראיות לכאורה להוכחת אשמת העורר אשר כוללות הודעות ואמרות של המתלוננת בהן היא מתארת את האלימות מצד העורר כלפיה ואת השלכת החתול מהחלון; תיעוד חבלות על גופה של המתלוננת ותיעוד רפואי; הודעות של השותף בכל הנוגע לתקיפתו על ידי העורר וכן בנוגע לאלימות כלפי המתלוננת; תיעוד רפואי של חבלות השותף; דו"חות פעולה של השוטרים אשר הגיעו לזירה ביום 18.4.2020 וביום 30.5.2020; הודאת העורר לפיה השליך את החתול מחלון הדירה בקומה השלישית; הודאת העורר לפיה הוא מודה כי תקף את המתלוננת ביום 30.5.2020, אך טוען כי נתן לה "רק" שתי סטירות; הודאת העורר כי היכה את השותף במכת אגרוף וכי ביום 18.4.2020 דחף את המתלוננת בכוח החוצה, אך מכחיש שתקף אותה. המדינה טענה כי לאור התנהגותו האלימה של העורר, קיים חשש כי שחרורו יסכן את שלום המתלוננת והציבור, וכי המסוכנות הנשקפת ממנו מתחזקת לאור קיומם של רקע פסיכיאטרי ונטייה מוגברת לצריכת אלכוהול. כמו כן, נטען כי לאור העובדה שהמתלוננת כבר חזרה בה מהתלונה בחלק מהודעותיה וכי העדים האחרים הינם חברים ושותפים של העורר, קיים חשש ממשי ששחרורו של העורר יוביל לשיבוש הליכי משפט והימלטות מהדין.

5. בדיון שהתקיים ביום 23.6.2020 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, אולם טען לחולשתן. לעניין העבירה המיוחסת לעורר בגין האירוע מיום 18.4.2020, טען העורר כי המתלוננת איננה בת זוגו, אלא שותפתו לדירה. כמו כן, טען העורר כי לא הכה את המתלוננת, אלא ביקש להוציאה מהדירה, וכי באותו מועד כלל המעורבים היו שתויים. באשר לאירוע מיום 30.5.2020, נטען כי בשל היותם של העורר והמתלוננת תחת השפעת אלכוהול, השניים לא יכלו למסור פרטים אודות האירוע ומכאן שרוב הנסתר על הגלוי. העורר אמנם הודה כי נתן למתלוננת שתי סטירות ביד פתוחה, אך טען כי אין בכך כדי להקים ראיות לכך שהוא זה שגרם לשברים שאובחנו בגופה. כמו כן, טען העורר לפגם

בחוקיות הודאתו משום שלא הוזהר כדין, לא הוקראו לו זכויותיו ולא הובהרה לו זכותו להיוועץ בעורך-דין טרם החקירה. העורר טען להיעדר עבר פלילי ולקיום אורח חיים נורמטיבי עד התמכרותו לאלכוהול, ועל כן ביקש בחינת חלופה טיפולית והפנייתו לוועדת קבלה לבחינת התאמתו למסגרת "בית לחיים" (להלן: החלופה הטיפולית).

6. ביום 6.7.2020 הגישה המדינה את תגובתה לטיעוני העורר בעניין הראיות. המדינה טענה כי מחומר החקירה עולה באופן ברור כי העורר והמתלוננת הינם בני זוג; מהודעות המתלוננת ושותפיו לדירה של העורר עולה כי העורר תקף את המתלוננת; המתלוננת תיארה שהעורר היכה אותה בידיו ומסרה שהוא גרם לחבלות שלה. כמו כן, בכל הנוגע לטענות העורר באשר לחוקיות גביית הודאות העורר, מעיון חוזר בדיסק חקירת העורר, עולה כי האזהרה המופיעה בחקירה הכתובה הוקראה לו במלואה, כולל הבהרה שיש לו זכות להיוועץ בעורך-דין. לאור זאת, המדינה ביקשה לקבוע כי קיימות בתיק ראיות לכאורה להוכחת אשמת העורר ולהורות על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

7. ביום 8.7.2020 קבע בית משפט קמא כי קיימת תשתית ראייתית לכאורה בעוצמה מספקת לעבירות המיוחסות לעורר. לנוכח שביתת שירות המבחן בעת ההחלטה, לא נתקבל תסקיר בעניינו. לפיכך, בית המשפט הורה על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, תוך השארת פתח לעיון מחדש בהחלטה עם חזרת שירות המבחן לפעילות. ביום 23.7.2020, עם סיום שביתת שירות המבחן, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטה לעצרו עד תום ההליכים המתנהלים נגדו. במסגרת בקשה זו, ביקש העורר להורות על הגשת תסקיר מעצר בעניינו ועל הבאתו לוועדת הקבלה בחלופה הטיפולית. בית משפט קמא הורה על הגשת תסקיר שירות המבחן, אולם דחה את בקשת העורר להביאו לוועדת הקבלה בחלופה הטיפולית. ביום 12.8.2020 התקבל תסקיר אשר לא המליץ להפנות את העורר להליכי טיפול ואשר ממנו עולה כי מידת הסיכון הנשקפת מן העורר היא "בלתי מבוטלת" וכי סיכויי ההצלחה של החלופה הטיפולית אינם גבוהים. בדיון ביום 23.8.2020 ביקש העורר שיוגש תסקיר משלים בעניינו, אולם לנוכח התסקיר השלילי, מסוכנות העורר, התמכרותו לאלכוהול ומצבו הנפשי, דחה בית משפט קמא את בקשת העורר והותיר את החלטתו בדבר מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו על כנה.

טענות הצדדים

8. העורר מבקש שיתאפשר לו להיבחן על ידי ועדת קבלה בחלופה הטיפולית במועד שייקבע לכך, או לחלופין להורות לשירות המבחן על הגשת תסקיר מעצר משלים שבמסגרתו תיבחן החלופה לגופה. נטען כי מתסקיר שירות המבחן עולה כי העורר שיתף בפתיחות רבה ובפירוט את שירות המבחן בהתמכרותו לאלכוהול. כמו כן, טוען העורר כי תסקיר המעצר ששירות המבחן הכין בעניינו נעשה באופן שטחי ובתנאים מוגבלים בשל מגבלות מצב החירום, וכן כי מסקנתו הסופית של שירות המבחן איננה מתיישבת עם תוכן התסקיר. העורר טוען כי הפנייתו לוועדת קבלה בחלופה טיפולית הינה חיונית ושבית משפט קמא שגה כשזקף לחובת העורר את מצבו הנפשי המורכב.

9. עוד טוען העורר, כי בית משפט קמא שגה בכך שלא נתן משקל ראוי לקשיים הראייתיים אשר מכרסמים באופן משמעותי בעילת המעצר ומטים את הכף לטובת בחינת חלופת מעצר טיפולית בעניינו. העותר מפרט וטוען כי לנוכח הכרסום הראייתי, שגה בית המשפט כאשר דחה את בקשתו להורות על הבאתו לוועדת קבלה במסגרת החלופה הטיפולית. לדברי העורר, חלופה זו מרוחקת ממקום האירועים נשוא כתב האישום, מתאימה לצרכיו ולנסיבותיו, ומשך נותנת מענה מספק למסוכנות המיוחסת לו על ידי המדינה.

10. כמו כן, העורר טוען כי הקשר בינו לבין המתלוננת נותק לחלוטין; כי עקב כך לא נשקפת למתלוננת שום סכנה; וכי בית משפט קמא טעה משלא ייחס לזה משקל בהחלטתו.

11. העורר מוסיף וטוען, כי בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי לשינויים אשר הוכנסו לחוק המעצרים בעקבות התפשטותה של מגפת הקורונה. לטענת העורר, שינויים אלה מטים את הכף לטובת שחרורו לחלופת מעצר; זאת לאור קיומה של חלופת מעצר ראויה, הן בשל חולשתה של עילת המעצר והן לאור הצורך בהקטנת הצפיפות במתקני המאסר.

12. מנגד, סומכת המדינה את ידיה על ההחלטה קמא ועל טעמיה.

דין והכרעה

13. סבורני כי בערר זה אין ממש ודינו להידחות.

14. ראשית, אציין כי היות העורר בן זוגה של המתלוננת בזמנים הרלבנטיים לכתב האישום מאושר בהודעותיו למשטרה, ודי בכך כדי להניח תשתית ראייתית לכאורה בעניין זה. כפועל יוצא מכך, חלה על העורר חזקת המסוכנות הקבועה בסעיף 21(א)(1)(ג)(5) לחוק המעצרים.

15. שנית, אינני מקבל את טענת העורר אשר מייחסת חולשה לראיות התביעה בשל סתירות וחוסר עקביות בגרסת המתלוננת עליהם הצביע. בידי התביעה ראיות עוצמתיות אשר מצביעות על כך שהעורר הפעיל אלימות קשה כלפי המתלוננת בהיותם בני זוג החיים תחת אותה קורת גג. ראיות אלה כוללות עדויות ישירות. הן פורטו בהחלטת בית משפט קמא מיום 8.7.2020. סתירות וחוסר עקביות בגרסת מתלוננת על מעשי אלימות מצד בני-זוגן הם עניין שכיח, שלא דווקא מצביע על חוסר מהימנות המתלוננת. עניינים כאמור ראויים להתברר בהליך העיקרי. לצרכי מעצר עד תום ההליכים, די בכך שראיות המדינה, אסתימצאנהאמינותמערברלספקסביר, תוכנהכיהעוררביצעאתהעבירותהמיוחסותלובכתב האישום (ראו: בש"פ 8087/95 זאדהנ' מדינת ישראל, פ"דנ(2) 133 (1996)) - וזהו מצב הראיות במקרה דכאן.

16. כפועל יוצא משני אלה, העורר נדרש לשכנע את שירות המבחן ואת בית המשפט כי ניתן לשחררו לחלופת מעצר או להעבירו למעצר באיזוק אלקטרוני בתנאים שיאינו את המסוכנות הנשקפת ממנו (ראו, למשל: בש"פ 2362/20 צלאח נ' מדינת ישראל (16.4.2020), פסקה 11 והאסמכתאות שם) (להלן: עניין צלאח).

17. העורר לא הרים את הנטל. שירות המבחן קבע כי אין באפשרותו להמליץ על שחרור העורר ממעצרו או למעברו למסגרת טיפולית לנוכח "מידת סיכון בלתי מבוטלת להישנות התנהלות עוברת חוק בעתיד". אין תמה אפוא שבית משפט קמא קבע בהחלטתו מיום 23.8.2020, כי התנהגות העורר "מלמדת על מסוכנותו" ועל כן "ניתנת לגביו החלטה של מעצר עד תום ההליכים"; וכי "משהתסקיר בא בהמלצה שלילית, אין מקום לדיון מחדש, בוודאי לא בשלב בו מצוי התיק העיקרי כיום".

18. העורר מבקש כי נאשר לו לעבור למסגרת טיפולית של גמילה מאלכוהול בהתאם למתווה החריג שאושר בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011). מתווה כאמור נועד לנאשם שהחלבגמילה עוד לפני ביצוע העבירה המיוחסת לו, שבגינה הוא נעצר, כאשר פוטנציאלה הצלחה של הלירה הגמילה הוא גבוה, וכאשר הלירה הגמילה נותנת מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהנאשם. ברי הוא, כי שום תנאי משלושת התנאים הללו איננו מתקיים במקרה דכאן, ועל כן לא נוכל לתת לעורר את מבוקשו.

19. באשר לסכנת ההידבקות בנגיף הקורונה, שאף היא הועלתה בטיעונו של העורר, כפי שקבעתי בעניין צלאח,

"[...]

סכנת ההידבקות בנגיף הקורונה בין כותליה הכלא אתהו הטעם לשחרור הנאשם לחלופת מעצר או למעברו למעצר באיזוק אלקטרוני חוץ לכלא באחד המקרים הבאים:

א. מקרה של נאשם שנמצא בסיכון מוגבר להידבקות בקורונה ולהתפתחותה של מחלה הקשה מפאת גילו או מצבו הבריאותי;

ב. מקרים בהם ספק ממשי לגבי עצם הצורך לעצור את הנאשם בבית המעצר עד לתום משפטו. במקרים כאלה ממילא קיימת חובה לצמצם את הפגיעה בחירותו ושל הנאשם, בעוד זכא לזכות החפות, עד כמה שניתן: ראוסעיף 1(ב) לחוק המעצרים. (שם, פסקה 13).

20. בריהוא, כי מקרהו של העורר אינו משתייך לקבוצת מקרים אלה.

21. הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ז באלול התש"ף (16.9.2020).

שׁוֹפֵט